

ПРАВНА ЗАШТИТА ОЗНАКА ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА РОБА И УСЛУГА

З. Миладиновић¹, С. Варга¹

Резиме: Ознаке географског порекла као знаци разликовања користе се за обележавање роба и услуга које потичу са одређеног географског локалитета. У нашој земљи овој области права интелектуалне својине у последњих неколико година, у законодавном смислу посвећена је знатна пажња, па су прописи из ове области у потпуности усаглашени са међународним и европским законодавством. Зато се као разлог за непостојање роба и услуга на нашем и иностраним тржиштима са нашим ознакама географског порекла више не може правдати непостојањем адекватне законске регулативе. У овом раду аутори најпре указују на значај правне заштите ознака географског порекла а потом обрађују *правни поступак* заштите ознака географског порекла према националним и међународним прописима. У закључним разматрањима аутори критикују постојеће решење у Закону о ознакама географског порекла, према коме као другостепени орган у поступку за правну заштиту ознака географског порекла одлучује Влада и предлажу да се као другостепени орган при Заводу за интелектуалну својину установи Комисија или Веће за жалбе.

Кључне речи: ознаке географског порекла, име порекла, географска ознака, овлашћени корисник, међународна заштита.

Увод

Роба и услуге обележене ознаком географског порекла продају се лакше, скупле и масовније. Ово због тога што такви производи у свести потрошача побуђују представу о врхунском квалитету или посебним својствима, који такви производи по правилу и имају. Зато су цене производа обележених ознакама географског порекла више. Нпр. маслиново уље

¹ Др Зоран Миладиновић, ванред. проф., др Синиша Варга, доцент Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу, e-mail: zmladinovic@jura.kg.ac.rs; svarga@jura.kg.ac.rs.

заштићено италијанском ознаком порекла *Riviera ligure* продаје се 30% скупље у односу на маслиново уље анонимног географског порекла (Марковић 2000, 206). То је основни разлог што су привредни субјекти заинтересовани за коришћење ознака географског порекла, али је то истовремено и разлог да коришћење ознака географског порекла буде правно регулисано. Правна гаранција географског порекла хране и других производа изузетно је профитабилна, не само на нивоу предузећа, већ и на националном нивоу. Нпр. Француска на производима са ознакама географског порекла заради годишње преко 18 милијарди евра од чега 14 милијарди евра отпада на вина (Драгојевић 2005, 97). Можемо само претпоставити у коликој је мери правна заштита ознака географског порекла развојна шанса привреде наше земље, имајући у виду да смо претежно пољопривредна земља. Искоришћавањем ове извозно-развојне шансе у Србији створили би се услови за бољи живот у сеоским и другим мањим срединама, што би омогућило њихов опстанак (Манигодић 2008, 6).

У нашој земљи правна заштита ознака географског порекла први пут је на свеобухватан начин уређена Законом о географским ознакама порекла из 1995. године.² Након 11 година примене 2006. године, усвојен је нови Закон о ознакама географског порекла,³ који је престао да важи усвајањем Закона о ознакама географског порекла из 2010. године (даље ЗОГП).⁴ Оваква динамичност у законском регулисању правне заштите ознака географског порекла у нашој земљи у последњих неколико година резултат је потребе усаглашавања ове области права интелектуалне својине са међународним и стандардима заштите ЕУ, али и потребе стварања ваљаног правног оквира за правну заштиту ознака географског порекла, како би се коначно производи и услуге са нашег тржишта обележавали нашим ознакама порекла, а не да се нашим ознакама порекла обележавају производи и услуге, који заиста не потичу са простора наше земље.

У овом раду бавићемо се значајем правне заштите ознака географског порекла, с тим да ће посебан акценат бити стављен на правни поступак заштите ознака географског порекла.

Ознака географског порекла као предмет заштите

Ознака географског порекла састоји се од назива места, односно име географског подручја одакле потиче производ који се обележава том ознаком

² Сл. лист СРЈ, број 15/1995.

³ Сл. лист СЦГ, број 20/2006.

⁴ Сл. гласник Р. Србије, број 18/2010.

и назива тог производа (нпр. Говеђа ужичка пршута, Сремска домаћа кобасица, Ариљска малина, Хомољски мед итд.). Географски појам у оквиру ознаке географског порекла може бити локалитет (планина, шума, острво, насеље и сл.) или регион (област, округ, покрајина и сл.), а у неким, ређим, случајевима - држава (Бесаровић, 2005, 107). Производ може бити роба или услуга. Роба може бити природни (нпр. минерална вода), пољопривредни (нпр. купус), прехранбени (нпр. кулен), индустријски (нпр. челик) или производ домаће радиности (нпр. ћилим). Од услуга најчешће се ознакама географског порекла означавају услуге здравственог и ловног туризма. Колевка савременог права ознака географског порекла је Француска у којој су ознаке географског порекла први пут у свету биле законски регулисане још 1844 (Roubier 1954, 771).

ЗОГП за ознаку географског порекла користи генерични појам којим обухвата име порекла и географску ознаку. Према члану 3 ЗОГП “**име порекла** је географски назив земље, региона, или локалитета, којим се означава производ који одатле потиче, чији су квалитет и посебна својства, искључиво или битно условљени географском средином, укључујући природне и људске факторе и чија се производња, прерада или припрема у целини одвијају на одређеном ограниченом простору”. Изузетно, име порекла се може установити и у случају када сировина за производњу тог производа потиче са подручја различитог или ширег од подручја прераде, ако је подручје производње сировине ограничено и постоје посебни услови за производњу те сировине, као и систем инспекцијске контроле који обезбеђује надзор над испуњавањем посебних услова за производњу сировина. У погледу пољопривредних и прехранбених производа, сировинама се сматрају само живе животиње, месо и млеко. **Географска ознака** је ознака која идентификује одређени производ као производ пореклом са територије одређене земље, региона или локалитета са те територије, где се одређени квалитет, репутација или друге карактеристике производа суштински могу приписати његовом географском пореклу и чија се производња и/или припрема одвијају на одређеном ограниченом подручју (чл. 4 ЗОГП).

Предмет заштите може бити и ознака која није назив географског подручја, али која је дугом употребом у промету постала опште позната као назив производа који потиче из тог краја. То су тзв. *неправе географске ознаке порекла* (Верона 1978, 193). У том смислу и наш ЗОГП (чл. 5) прописује да се као ознака географског порекла може заштити и навод који не садржи географски назив земље, региона или локалитета, али који је дугом употребом у промету постао општепознат као традиционални назив производа који потиче са тог подручја. Пример је Бермет (ознака географског порекла за фрушкогорско вино).

Будући да је основна функција ознака географског порекла обележавање робе или услуга у привредном промету, и овде се примењује начело *специјалности*. То конкретно значи, да би ознака била предмет заштите иста се мора односити на тачно одређену врсту робе или услуга. Међутим, за разлику од права жига, које познаје чувене ознаке, право заштите ознака географског порекла не познаје категорију чувених ознака, тако да нема ни изузетака од начела специјалности.

Услови за правну заштиту ознаке географског порекла

Да би се за ознаку географског порекла остварила правна заштита неопходно је да буду испуњени прописани услови. Међу њима има позитивних и негативних. Основни позитивни услов је да роба и услуге заиста морају да потичу из географског подручја које се означава ознаком географског порекла. Из којег географског подручја роба и услуге потичу одређује се према томе где су реализоване производња, припрема и прерада производа. Ово не значи да у погледу оних производа чији су квалитет и посебна својства искључиво или битно условљени људским фактором географске средине, сировине не могу потицати са неког другог географског подручја. Овај се услов односи и на имена порекла и на географске ознаке. Остали услови односе се само на имена порекла. Производ са датог географског подручја мора се одликовати вишим квалитетом и другачијим својствима у односу на квалитет и својства истоврсних производа који потичу са неке друге територије. И на крају мора постојати узрочна веза између квалитативних својстава робе или услуга и географског подручја са кога роба или услуге потичу. У том смислу је неопходно да природни фактори и/или друштвене претпоставке (неговање традиционалне занатске вештине, познавање традиционалне технологије) буду одлучујући за постизање специфичних квалитативних својстава робе или услуга на које се ознака географског порекла односи (Марковић 2007, 165).

Што се тиче негативних услова, у складу са решењима у упоредном праву, чланом 8. ЗОГП, из правне заштите искључене су следеће ознаке и то:

Ознака чије је објављивање или употреба противна јавном поретку или прихваћеним моралним принципима. Овај услов као разлог искључења из правне заштите познат је у правима индустријске својине свих законодавстава.

Ознака која представља име заштићене биљне сорте или животињске врсте, уколико може да створи забуну код потрошача у погледу стварног порекла производа. Ово искључење постоји пре свега зато што су у питању називи који представљају име биљне сорте (на пример, холандска ружа, сорта грождја смедеревка и сл.), или животињске пасмине (на пример јоркширска

свиња, персијска мачка и сл.), који успевају у разним крајевима света, тако да је оправдано да свако ко их гаји, продаје или користи има право да их назове њиховим правим именом.

Ознака која својим изгледом или садржајем може да створи забуну код потрошача у погледу природе и карактера производа. Искључење таквих ознака из заштите учињено је у циљу заштите потрошача који би могли да се одреде за куповину таквих производа верујући да производ обележен одређеном ознаком географског порекла има заиста одређена својства или квалитет управо због тога што потиче са тог локалитета. Примера ради, Студеница је место кроз које протиче изузетно чиста река Студеница. У том месту постоји неколико рибњака у којима се узгаја и прерађује калифорнијска пастрмка. Када би се регистровало име порекла као „Студеничка пастрмка“ за ту робу, вероватноћа да би се тиме код потрошача створила забунa да је реч о *студеничкој речној* а не калифорниској пастрмки, била би очигледна.

Ознака која је истоветна или битно слична раније регистрованом жигу, уколико, с обзиром на репутацију, познатост и дужину употребе тог жига постоји могућност настанка забуне код потрошача у погледу произвођачког порекла производа. Не постоји жиг који садржи само навод о географском пореклу робе. Поред овог навода жиг мора да садржи још неки вербални или графички елемент. Али и тада информација о географском пореклу робе као општа информација о производу остаје у слободној употреби и не може се монополисати без обзира што је садржана у жигу као апсолутном субјективном праву индустријске својине. То значи да сви остали привредни субјекти чија роба потиче са именованог подручја могу у промету користити истоветну информацију о географском пореклу робе. Изузетак прописан овом забраном односи се на установљење ознаке географског порекла, чије је дејство такође апсолутно тј. искључујуће, али само у односу на познате и славне жигове и само ако би услед употребе такве ознаке географског порекла потрошачи били доведени у забуну по питању идентификације привредног субјекта од кога потиче тако означени производ.

Ознака која представља тачан назив земље, региона или локалитета са кога производ потиче, али која код потрошача изазива погрешну представу да производ потиче из друге земље, региона или локалитета. Забрана заштите оваквих назива места произилази из чињенице да у различитим државама постоје исти називи места или региона. Притом су нека места изузетно позната, док су друга мање позната. У таквој ситуацији постоји реална опасност да код потрошача дође до забуне и да поверују да производ обележен одређеним називом заштићеним ознаком географског порекла (који је мање познат) потиче из места, односно региона који је далеко познатији.

Ознака која је услед дуготрајне употребе постала генеричан или уобичајен назив за означавање одређеног производа. Овај разлог искључења је учињен из истих разлога које прописује право о жиговима. Проблем заштите оваквих назива данас је у великој мери изражен, а односи се преваходно на оне производе који су дугом употребом на тржишту постали уобичајени за означавање самих производа. То је, на пример, случај са сиром Фета пореклом из Грчке, Паризером за месне прерађевине и сл.

Ознака која није заштићена, или је престала да буде заштићена у земљи порекла, или је престала да се користи у тој земљи. Ово искључење преваходно се односи на међународну заштиту ознака географског порекла. Наиме, међународно регистровање ознаке географског порекла условљено је претходном регистрацијом и поседовањем статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла у земљи порекла. Услед одсуства такве заштите у земљи порекла није могућа међународна регистрација, а њеним престанком у земљи порекла престаје и међународна регистрација.

Правни поступак за заштиту ознаке географског порекла

Правни поступак за правну заштиту ознаке географског порекла спроводи надлежни орган за интелектуалну својину. У Србији се поступак заштите ознаке географског порекла остварује код Завода за интелектуалну својину, као органа државне управе (даље Завод) и одликује се одређеним специфичностима у односу на остала права индустријске својине. Правни поступак се одвија у две фазе. Прва фаза тј. поступак, је *поступак за регистровање ознаке географског порекла*. Друга фаза тј. поступак, је *поступак стицања статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла*.

Ови поступци окончавају се усвајањем или одбијањем захтева за регистровање ознаке географског порекла, односно стицања статуса овлашћеног корисника. Против управних аката (закључака и решења) Завода може се уложити жалба. Жалба се подноси Влади Р. Србије у року од 15 дана од дана пријема. Одлука владе је коначна и против ње се може покренути управни спор у року од 30 дана од дана пријема одлуке Владе.

Регистровање ознаке географског порекла као претпоставка за стицање статуса овлашћеног корисника ознаке географске порекла

Поступак регистровања ознаке географског порекла покреће и води надлежни орган управе (код нас Завод). Иницијални акт за покретање поступка је пријава за регистровање ознаке географског порекла. Пријаву могу поднети само субјекти, правна и физичка лица која су привредно

фактички активна на локалитету чији се назив штити. Према француском праву, пријаву могу покренути и синдикати (Sordelli 1991, 260). Дакле, основни услов да би одређено лице могло иницирати покретање поступка за регистровање ознаке географског порекла јесте да се исто у моменту подношења пријаве, стварно бави производњом, прерадом или припремањем производа или пружањем услуга на локалитету чији се назив штити. Пријава мора да садржи: захтев за регистровање ознаке географског порекла, податке о географском локалитету и елаборат о начину производње и посебним својствима и квалитету производа, ако се захтева регистровање *имена порекла*. У складу са начелом специјалности, саставни део пријаве је списак робе или услуга који ће се обележавати регистрованом ознаком.

Захтев за регистровање ознаке географског порекла је у ствари поднесак којим се странка обраћа надлежном органу управе (Бачанин, 2000, 359) да се одређена ознака географског порекла заштити за одређену врсту робе или услуга.

Под подацима о географском локалитету подразумева се опис: граница, климе и других карактеристика територије на којој се делатност обавља, поткрепљен географском мапом. Елаборат о начину производње и посебним својствима производа саставни је део пријаве само ако се захтева регистровање ознаке географског порекла као *имена порекла*. То је комплексан део пријаве, који саставља стручна организација која је за то кадровски и технички оспособљена. У суштини, ради се о приказивању know-how за производњу. Због тога што се описом поступка производње где је људски фактор одлучујући открива know-how, у пракси, подносиоци пријаве у већини случајева нису расположени да прилагањем овог документа открију свој know-how, тако да већина пријава (захтева) не испуњава услов за регистровање ознаке географског порекла као *имена порекла*. У том случају надлежни орган може донети одлуку о регистровању ознаке географске порекла као географске ознаке.

Поступак регистровања ознаке географског порекла подељен је у две фазе: испитивање испуњености формалних и материјалних услова за регистровање ознаке географског порекла. У фази испитивања формалних услова Завод утврђује испуњеност формалних услова за регистровање ознаке географског порекла, који се тичу садржине пријаве и субјекта који је покренуо поступак.⁵ У фази испитивања материјалних услова Завод утврђује да ли су испуњени законом прописани услови који се односе на предмет заштите и субјекта права.⁶

⁵ Видети чл. 27. ЗОГП.

⁶ Видети чл. 28. ЗОГП.

Када су испуњени сви формални и материјални услови за регистравање ознаке географског порекла, Завод доноси одлуку о усвајању захтева за регистравање ознаке географског порекла, и ту чињеницу објављује у Гласнику интелектуалне својине (чл. 27 и 31 ЗОГП). Окончањем овог поступка ниједно лице, па ни оно које је иницирало покретање поступка за регистравање ознаке географског порекла не стиче право на коришћење регистроване ознаке географског порекла, нити било које друго право, (па ни првенство на стицање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла). "Установљена ознака географског порекла може постојати чак и када нема овлашћених корисника" (Радивојевић 1996, 797). Поставља се питање која је онда сврха регистравања ознаке географске порекла, ако тиме још ни једно лице није стекло било какво субјективно право? Смисао и циљ овог поступка јесте само да надлежни орган званично утврди да је одређена ознака географског порекла регистрована (заштићена) и да је само лица, која у посебном поступку стекну статус овлашћеног корисника ознаке географског порекла, могу користити у привредном промету.

Правни поступак стицања статуса овлашћеног корисника ознаке географске порекла

Поступак за стицање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла може иницирати и то право стећи више лица, тј. свако оно које испуњава законом прописане услове. Према томе, пријаву за стицање статуса овлашћеног корисника може поднети и лице које *није водило поступак за регистравање ознаке географског порекла*, мада у пракси треба очекивати да то буде управо оно лице које је водило тај поступак. Лице које захтева признање статуса овлашћеног корисника мора бити "привредно активно". Нема могућности да одређено лице претходно обезбеди то право, а да након тога отпочне делатност. Због тога код ознака географског порекла нема тзв. "резервних" овлашћених корисника, тј. корисника који тек планирају да се баве производњом роба или пружањем услуга, а тиме и коришћењем ознаке географског порекла.

Ипак, највећа специфичност овог поступка је што подносилац пријаве не стиче никаква првенства тиме што први подноси пријаву, као што је то случај у патентном праву, те праву жига, дизајна и топографија интегрисаних кола.

Једном пријавом може се стећи статус овлашћеног корисника само за једну ознаку географског порекла. Пријава мора да садржи: захтев за признање статуса овлашћеног корисника; доказ о обављању делатности, односно производњи одређеног производа или пружању услуга, и доказ о

извршеној контроли производа, ако је у питању пријава за стицање статуса овлашћеног корисника *имена порекла*. Формалноправно посматрано, најбитнији део пријеве је захтев за признавање права статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла.

Материјалноправно посматрано, доказ о обављању делатности на локалитету чији је назив заштићен регистрованом ознаком географског порекла и доказ о извршеној контроли, ако је у питању *име порекла* имају посебан значај. Наиме, доказом о обављању делатности субјект доказује чињеницу да обављајући делатност на локалитету за чији је назив регистрована ознака географског порекла, има правни основ за стицање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла. Ова чињеница доказује се исправама које код нас издаје Агенција за привредне регистре. Уредна пријава за признање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла, подлеже поступку испитивања испуњености формалних и материјалних услова за признавање права.

У зависности од чињеница утврђених у поступку испитивања испуњености формалних услова, Завод може започети утврђивање испуњености материјалних услова за признавање права, или пријаву одбацити ако је у формалном смислу неуредна, односно обуставити поступак. Пре него што одбаци пријаву, односно обустави поступак, Завод је дужан да подносиоцу пријаве остави одређени рок да отклони евентуалне недостатке и тиме омогући Заводу да утврди испуњеност материјалних услова за признавање права.⁷

У фази испитивања материјалних услова за признавање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла утврђују се услови који се тичу субјекта који захтева признавање права, пријављене ознаке и посебних својстава и квалитета производа (*ако се захтев односи на име порекла*). У зависности од чињеница утврђених у овој фази поступка захтев за признање статуса овлашћеног корисника се може одбити или усвојити. Под претпоставком да су испуњени материјални услови за признање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла Завод ту чињеницу констатује одговарајућим актом, обавештава о томе подносиоца пријаве и позива га да плати таксу за стицање права и трошкове објављивања признатог права у гласилу интелектуалне својине (чл. 44 ЗОГП). Према томе, чак и када се утврди да су испуњени материјални услови за признање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла, лице које је странка у поступку још увек не стиче право на коришћење заштићене ознаке, и поступак се може окончати одбијањем захтева за признање права и то из

⁷ Видети чл. 28. ЗОГП.

формалних, а не из материјалних разлога. Право овлашћеног корисника ознаке географског порекла, стиче се доношењем решења о признању стауса овлашћеног корисника и уписом признатог права у Регистар овлашћених корисника ознаке географског порекла, од када субјект права може остваривати овлашћења која из признатог права произилазе.⁸ Статус овлашћеног корисника ограничен је на територију државе чији је орган признао одређеном лицу то право, зато субјект права, уколико жели дејство признатог права на територији више држава, мора то право остварити у посебном поступку и по посебним прописима.

Правни поступак међународног регистровања ознаке географског порекла

Правни поступак стицања статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла са правним дејством изван земље порекла (односно међународна заштита ознаке географског порекла) уређен је одредбама Лисабонског аранжмана о заштити ознака порекла и њиховом међународном регистровању (даље ЛА). ЛА је усвојен 1958. године у Лисабону, а бивша СРЈ, је овај документ ратификовала 1998⁹, тако да наши привредни субјекти могу користећи погодности које овај документ пружа стећи статус овлашћеног корисника ознаке географског порекла у више држава и то по поједностављеној процедури.

Међународна заштита ознаке географског порекла иницира се подношењем захтева за међународну регистрацију. Основни услов који привредни субјект који жели међународну регистрацију ознаке географског порекла мора да испуни јесте да у земљи порекла (у Србији на пример) већ *има статус овлашћеног корисника* ознаке географског порекла чију међународну регистрацију тражи. Пријава за међународно регистровање подноси се Заводу. Подносилац захтева за међународно регистровање ознаке географског порекла назначује државе потписнице ЛА у којима жели међународну регистрацију. Завод прослеђује такав захтев Међународном бироу при Светској организацији за интелектуалну својину, који, по пријему захтева, врши међународну регистрацију ознаке географског порекла и о томе без одлагања обавештава заводе земаља чланица ЛА назначене у захтеву за међународну регистрацију. Завод сваке назначене земље може изјавити да не може на својој територији да призна заштиту ознаке географског порекла о чијој је регистрацији обавештен, под условом да о томе у року *од годину дана од дана пријема обавештења* достави Међународном бироу образложену изјаву због чега не може признати заштиту. Уколико се таква изјава не

⁸ Видети чл. 56. ЗОГП.

⁹ *Службени лист СРЈ-Међународни уговори* 6/1998.

достави у року од годину дана, сматра се да је у свакој назначеној држави извршена међународна регистрација-заштита ознаке географског порекла. Уколико је, пак, нека од назначених држава изјавила да према свом националном законодавству не може на својој територији признати заштиту одређеној ознаци географског порекла, Међународни биро је дужан да у најкраћем року обавести Завод земље порекла који о томе обавештава подносиоца захтева за међународно регистровање. Подносилац захтева у том случају има право да користи сва правна средства (управна и судска) која могу користити и држављани државе која је одбила да призна међународно регистровање.

Уколико је у некој држави чланици ЛА неко лице раније већ користило ознаку којој је у његовој земљи призната међународна регистрација, надлежни завод те земље је дужан да му остави рок, који не може бити дужи *од две године*, да престане са употребом те ознаке (чл. 5, став 6 ЛА).

Једном извршена међународна регистрација не подлеже обнављању већ траје онолико колико је предвиђено у земљи порекла (чл. 7 ЛА). У свим државама у којима је извршена међународна регистрација, заштићена ознака географског порекла не може постати генерични назив, односно не може изгубити дистинктивност. У случају повреде права статуса овлашћеног корисника међународно регистроване ознаке географског порекла, заштита се остварује у свакој држави чланици ЛА уз примену националног права. Поступак због повреде права могу покренути: надлежни завод, јавни тужилац и свако заинтересовано лице, физичко или правно.

Закључак

Производи обележени заштићеном ознаком географског порекла побуђују код потрошача представу о врхунском квалитету или посебним својствима. Стога се без опасности по опстанак у конкурентској борби продају по вишим ценама. Осим учесника тржишне утакмице правна заштита ознака географског порекла је у интересу потрошача али и националне економије. Производња робе са заштићеним ознакама порекла прворазредна је шанса Србије као претежно пољопривредне земље.

До сада је установљено свега 39 домаћих ознака географског порекла. Ако је у ранијем периоду као основни недостатак за већу заступљеност робе и услуга са заштићеним ознакама географског порекла са нашег тржишта истицано непостојање адекватне законске регулативе, данас се тај разлог свакако не може истицати. Прописи из ове области који су тренутно на снази у погледу материјалних услова, у потпуности су усаглашени са међународним и европским стандардима. Посебно треба истаћи да је Србија чланица Лисабонског Аранжмана о заштити ознака порекла и њиховом

међународном регистровању што за последицу има могућност исходавања заштите ознаке географског порекла у више држава.

Недостатак у погледу правног поступка заштите ознаке географског порекла односи се на решење у ЗОГП према коме, у другом степену, о управним актима Завода за интелектуалну својину одлучује Влада Републике Србије. Влада не располаже ускостручним знањима о правима интелектуалне својине. Решавати у овим правним стварима могу само високообразовани кадрови специјализовани за ову област права. Зато је овакво решење нецелисходно и компликовано те га треба напустити и установити одговарајуће стручно тело, Комисију или Веће за жалбе у саставу Завода за интелектуалну својину, како је то предвиђено у упоредном праву.

Литература

1. Бачанин, Невенка, (2000), Управно право, Крагујевац, Правни Факултет, Србија
2. Бесаровић, Весна (2005), Интелектуална својина-Индустријска својина и ауторско право, Београд, Центар за публикације Правног факултета, Србија
3. Верона, Алберт (1978), Право индустријског власништва, Загреб, Информатор, Хрватска
4. Драгојевић, Зоран, (2005), Географске ознаке порекла у светлу власничке трансформације, У: Интелектуална својина за све, Завод за интелектуалну својину, СРЈ, Београд, Србија, 97-108.
5. Марковић, Миодраг, (2000), Правни и економски значај географске ознаке порекла, У: Избор објављених радова стручњака Завода 1920-2000, књига II, Београд, Завод за интелектуалну својину, 206-216. Србија
6. Марковић, Слободан (2007), Право интелектуалне својине, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Босна и Херцеговина.
7. Манигодић, Миленко и Манигодић, Ђуро (2008), Ознаке географског порекла У: Правни живот бр. 13/2008, Удружење правника Србије, Београд, 5-13.
8. Радивојевић, Мира (1996) Географске ознаке порекла, У: Правни живот 11/1996. Удружење правника СРЈ, Београд, Србија, 791-805.
9. Roubier, Paul, (1954). Le droit de la propriete industrielle, Paris, France.
10. Sordelli, L (1991), Les possibilitis de protection internationale des indications geographiques, Paris, France.

Законски прописи

1. Закон о географским ознакама порекла, *Службени лист СРЈ*, број 15/1995.
2. Закон о ознакама географског порекла, *Службени лист СЦГ*, број 20/2006.
3. Закон о ознакама географског порекла, *Службени гласник Републике Србије*, број 18/2010.
4. Лисабонски аранжман о заштити ознака географског порекла и њиховом међународном регистровању, *Службени лист СРЈ-Међународни уговори* број 6/98.
5. Правилник о садржини захтева за регистровање ознака географског порекла и садржини захтева за признање статуса овлашћеног корисника ознаке географског порекла, *Службени гласник Републике Србије*, број 93/2010.
6. Правилник о условима, начину и поступку контроле квалитета и посебних својстава пољопривредних и прехранбених производа са ознакама географског порекла, *Службени гласник Републике Србије*, број 73/2010.
7. Правилник о заштити географског порекла вина и ракије, *Службени гласник СР Србије* број 23/1980.

Примљено: 24.03.2011.

Одобрено: 07.06.2011.

UDC: 347.77/.78(497.11)

THE LEGAL PROTECTION ON THE INDICATIONS OF GEOGRAPHICAL ORIGIN OF CERTAIN GOODS AND SERVICES

Zoran Miladinović, Ph.D., Sinisa Varga, Ph.D.
Faculty of Law in Kragujevac, Serbia

Summary

Indications of geographical origin as distinguished signs are used for marking products and services originating from certain geographic locations. In recent years this field of intellectual property has been under the focus of our legislative bodies in the sense that the regulations in this field have been completely harmonized with corresponding EU laws. Therefore, the absence of the products and services with our geographic indications from international markets can no longer be justified by inadequate regulatory solutions.

In this work the authors point to the significance of legal protection of indications of geographic origin describing the *legal procedure* for IGO protection according to national and international laws. In the conclusion, the authors present some critical reviews of the existing solutions in the Law on indications of geographic origin where the government is instituted as the organ of second instance in charge of deciding on the legal protection of geographical indications suggesting that a relevant independent Commission or an Appellate Council at the Intellectual Property Office should be instituted as an organ of second instance.

Key words: indications of geographical origin, designation of origin, geographical indication, authorized user, international protection.

Author's Address:

Dr Zoran Miladinović
Pravni Fakultet
Univerzitet u Kragujevcu
Jovana Cvijića 1
tel.063 82 95 425
e-mail: zmiladinovic@jura.kg.ac.rs